

- THUISWEDSTRIJD -

Onderzoek naar de mobiliteit van derdejaars bachelorstudenten

zomer 2005

INLEIDING

In de zomer van 2005 heeft het bestuur van het ISO een onderzoek uitgevoerd naar de mobiliteit van studenten die in hun derde bachelorjaar zitten. De opzet van het onderzoek was eerst dat er willekeurig bachelorstudenten geïnterviewd zouden worden over hun keuze voor de master. Onder andere zou gevraagd worden naar de voorlichting, de verwachtingen en de plaats waar de master gevolgd zou worden. Na enkele telefoontjes bleek echter dat er een groot verschil van opvatting zat tussen eerste- en derdejaars bachelorstudenten. Het ISO heeft toen besloten zich enkel te richten op derdejaars studenten, omdat zij op dit moment de meest interessante groep studenten zijn. Immers, zij maken op dit moment voor het eerst de stap van de bachelor naar de master.

HET ONDERZOEK - VERANTWOORDING

In een tijdsbestek van drie weken is een groep van ongeveer 200 bachelorstudenten geïnterviewd over hun toekomstige master. Deze studenten vertegenwoordigen een groot deel van de Nederlandse instellingen voor wetenschappelijk onderwijs. Studenten van de volgende universiteiten zijn betrokken bij het onderzoek:

- de Universiteit van Amsterdam
- de Vrije Universiteit Amsterdam
- de Rijksuniversiteit Groningen
- de Universiteit Leiden
- de Universiteit Maastricht
- de Erasmus Universiteit Rotterdam
- de Universiteit van Tilburg
- de Universiteit Utrecht

Naast die 200 studenten waren er ook enkele studenten die niet van plan zijn een master te gaan volgen na hun bachelor: deze studenten zijn daarom ook niet meegenomen in dit onderzoek.

Aan de studenten zijn de volgende vragen gesteld:

Waar wil je je master gaan volgen?

Als je je master op je eigen instelling wil volgen, waarom heb je die keuze gemaakt?

Wat vind je van de voorlichting van masters op je eigen instelling?

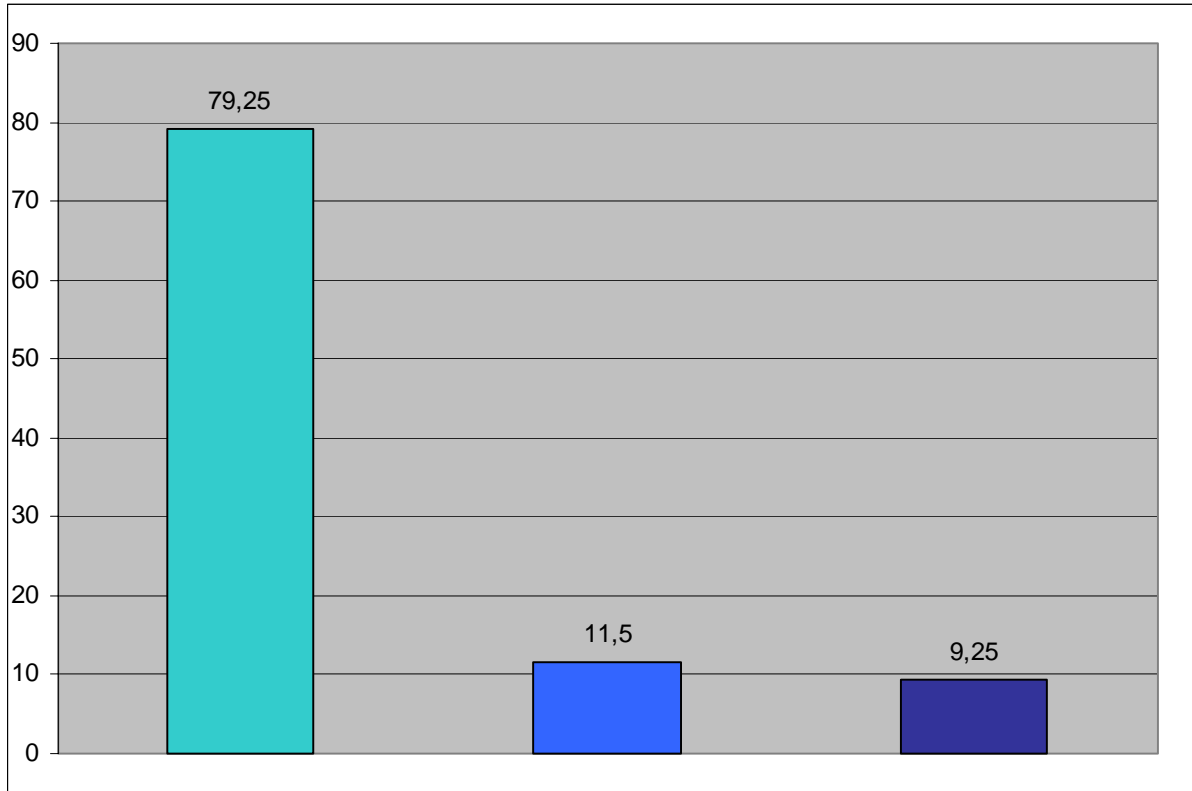
Wat vind je van de voorlichting van masters van andere instellingen?

Zou je behoefte hebben aan een onafhankelijke, objectieve website op het gebied van masters?

In dit rapport zal per vraag worden vermeld wat de ondervraagde studenten hebben geantwoord. Per vraag wordt er een korte toelichting gegeven op de gestelde vraag en worden de antwoorden wat verder uitgewerkt. Tot slot worden de diverse vragen met elkaar in verband gebracht.

HET ONDERZOEK - UITKOMSTEN

(1) Waar willen studenten hun master volgen?

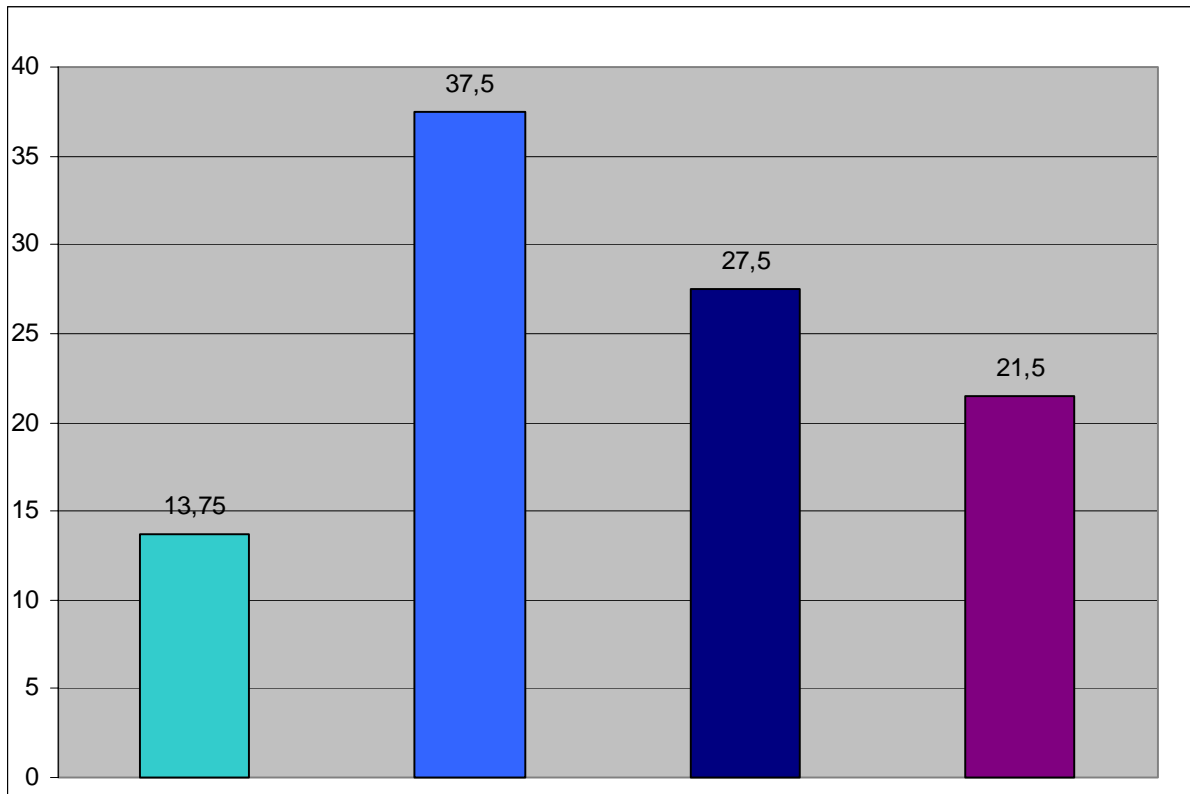
79,25 % op de eigen instelling

11,5 % op een andere instelling in NL

9,25 % (deels) in het buitenland

Uit het onderzoek blijkt duidelijk dat verreweg de meeste studenten op de eigen instelling willen blijven studeren. Twee op de tien studenten kiest voor de universiteit waar zij ook hun bachelor hebben behaald. Slechts één op de tien studenten kiest er bewust voor op een andere instelling de master te gaan volgen. Datzelfde aantal wil zijn of haar master (deels) in het buitenland volgen, om vervolgens weer terug te komen op de universiteit waar tevens de bachelor is gevolgd.

(2) Als de master op de eigen instelling wordt gevolgd, waarom is die keuze dan gemaakt?

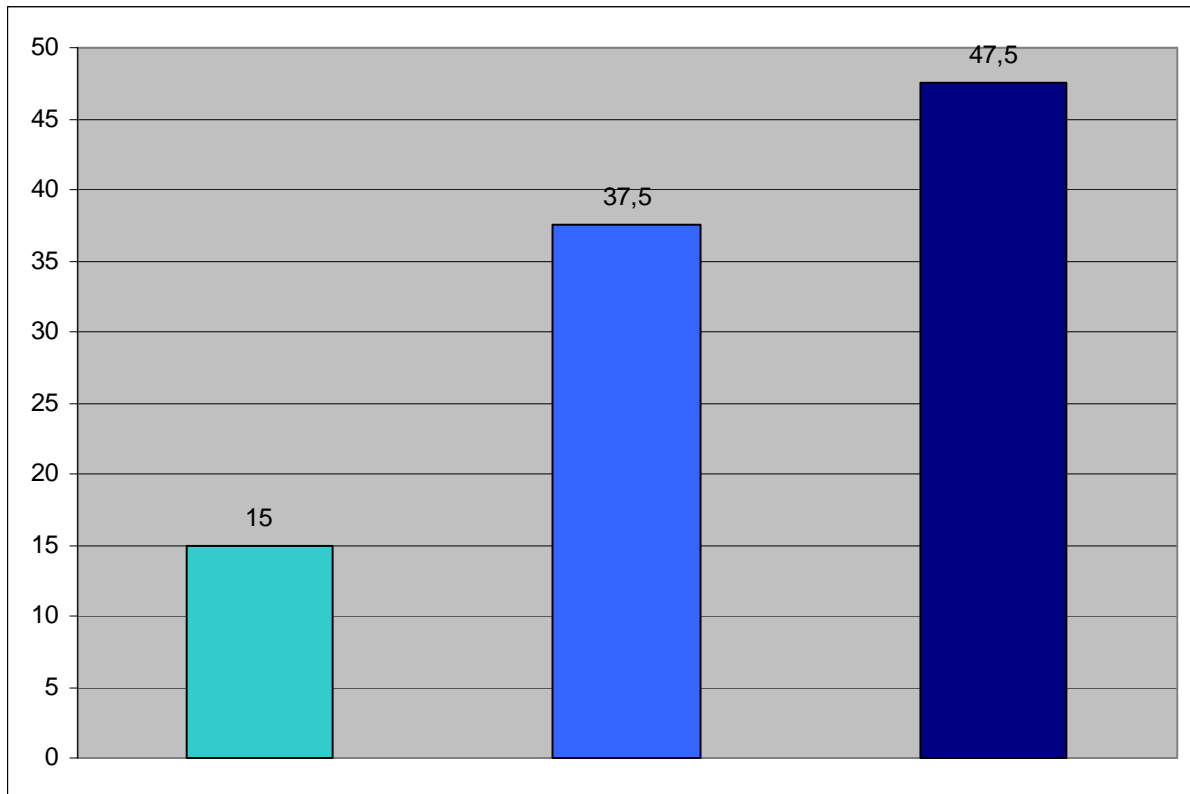
13,75 %	niet bewust over nagedacht
37,5 %	sociale leven niet willen opgeven
27,5 %	teveel regelwerk om naar een andere instelling te gaan
21,5 %	vanwege de kwaliteit van de masteropleiding op de eigen instelling

De grote groep studenten die op hun eigen instelling hun masteropleiding gaat volgen (160 studenten), is vervolgens gevraagd op welke gronden ze die keuze hebben gebaseerd. Grofweg zijn in de gegeven antwoorden vier categorieën te onderscheiden. Een toch nog groot deel van de studenten heeft überhaupt niet nagedacht over zijn of haar keuze; voor hen lijkt het een vanzelfsprekendheid dat de master gevolgd wordt op de instelling waar tevens de bachelor is gevolgd.

De grootste groep studenten geeft aan dat zij hun sociale leven, opgebouwd in de drie of vier jaar van de bachelor, niet willen opgeven voor één jaar master in een andere stad. Desgevraagd geven deze studenten aan dat zij daar wellicht anders over zouden denken als de master langer zou duren. Een kwart van de studenten meent dat het teveel regelwerk is om aan een andere universiteit voor een jaar te gaan studeren. Daarbij worden voornamelijk de volgende zaken genoemd: het zoeken van nieuwe huisvesting en het voldoen aan de vaak stringente ingangseisen.

Uit het onderzoek komt naar voren dat slechts twee op de tien studenten op inhoudelijke gronden voor de masteropleiding op de eigen instelling kiest. Vaak worst als reden aangedragen dat op de eigen instelling bepaalde specifieke vakken worden aangeboden of dat op de eigen instelling bepaalde docenten doceren die goed staan aangeschreven binnen hun vakgebied.

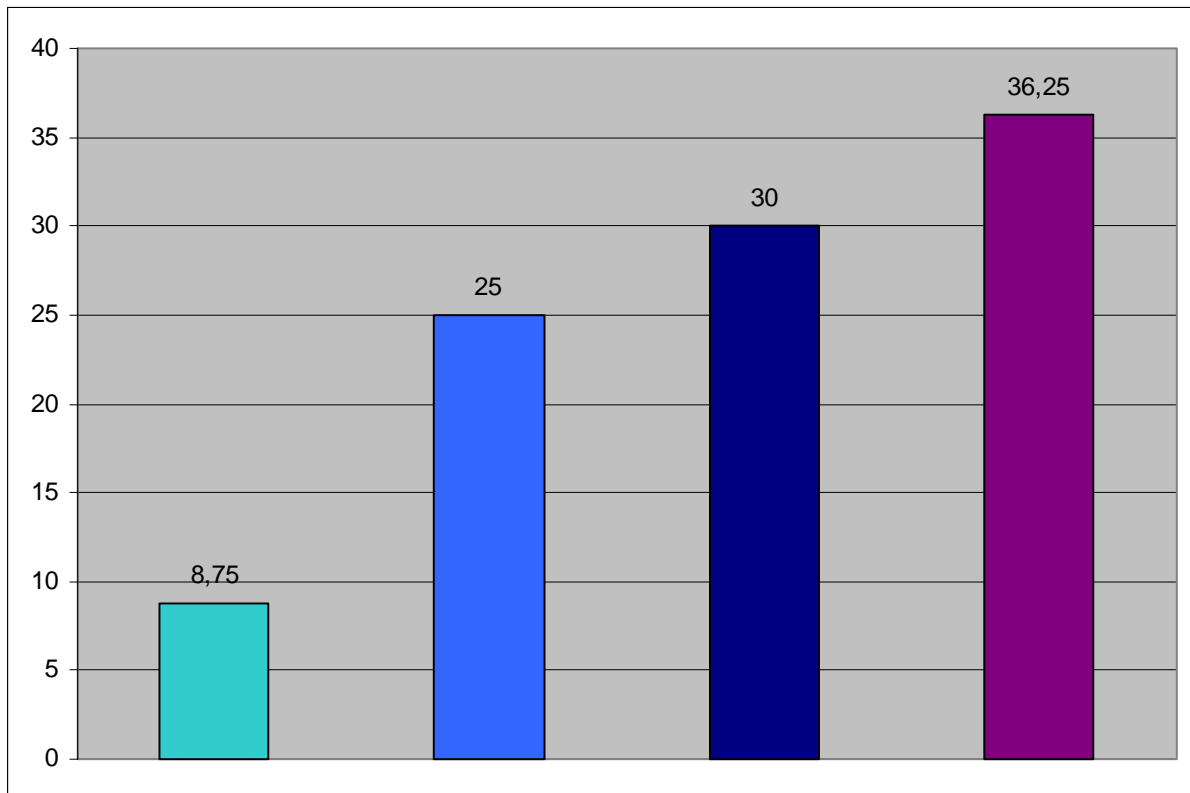
(3) Wat vinden studenten van de mastervoorlichting op hun eigen instelling?

15 %	goed
37,5 %	matig
47,5 %	slecht

Uit het onderzoek komt ook heel duidelijk naar voren dat studenten erg ontevreden zijn over de manier waarop en de mate waarin ze worden voorgelicht over het volgen van masters op de eigen instelling. Hoewel de meerderheid van de studenten toch van plan is op de eigen instelling te blijven, zou men wel meer informatie willen krijgen. Slechts vijftien procent van de studenten is tevreden en typeert de voorlichting van de eigen instelling als goed. Daarentegen is bijna de helft van de ondervraagde studenten ronduit negatief over de voorlichting en vindt iets meer dan één derde van de studenten de mastervoorlichting matig.

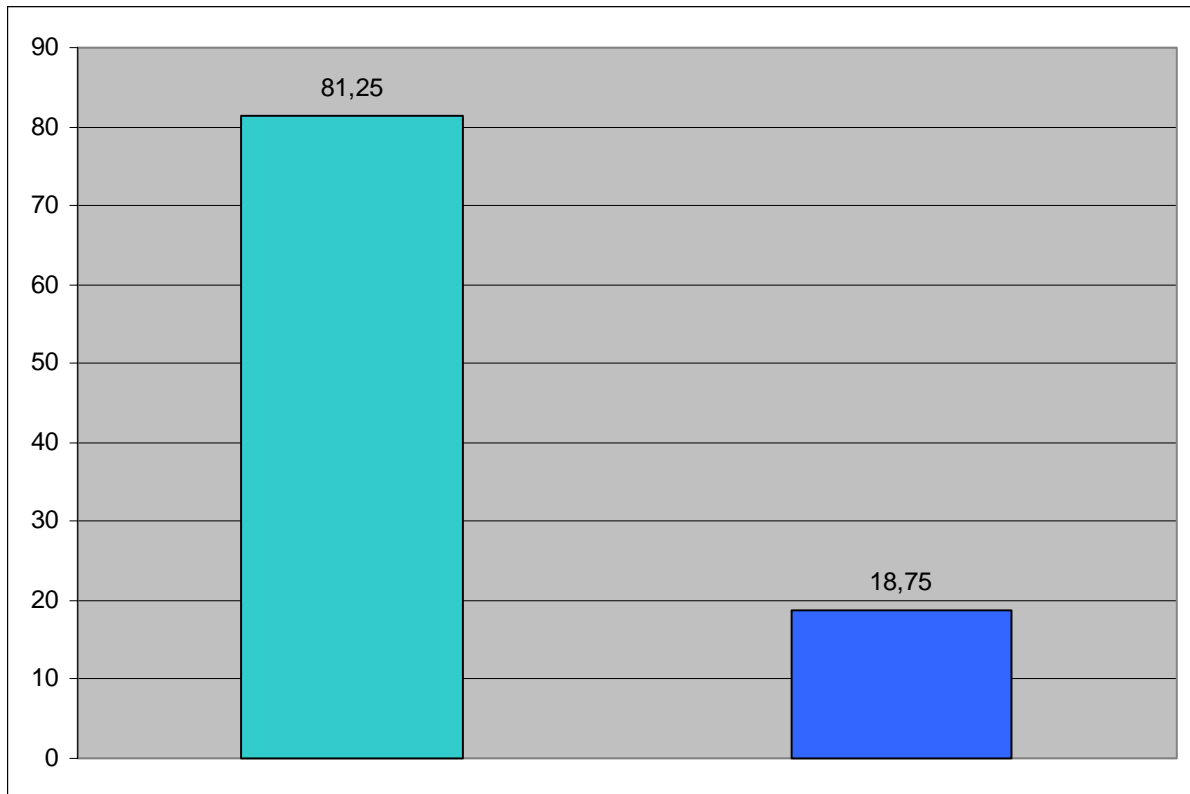
(4) Wat vinden studenten van de mastervoorlichting op andere instellingen?

8,75 %	goed
25 %	matig
30 %	slecht
36.25 %	weet niet

Over de voorlichting van andere instellingen met betrekking tot de masters zijn studenten zo mogelijk nog negatiever. Slechts een krappe één op de tien is tevreden en vindt de voorlichting van de andere instellingen goed. Meer dan vijftig procent van de studenten vindt de voorlichting matig tot slecht. Echter, een erg grote groep van studenten komt niet eens in aanraking met de voorlichting vanuit andere instellingen dan die, waar de student de bachelor gevolgd heeft.

(5) Hebben studenten behoefte aan onafhankelijke, objectieve informatie van de overheid op het gebied van masters?

81,25 % ja

18,75 % nee

Op de vraag of studenten behoefte hebben aan onafhankelijke en objectieve informatie vanuit de overheid (bijvoorbeeld door middel van een website) antwoordt een overweldigende meerderheid van de ondervraagde studenten met een volmondig ja. Bijna twintig procent van de studenten heeft echter geen behoefte aan dergelijke informatieverstrekking van de overheid; de meeste studenten uit deze groep zijn van mening dat het de taak van de instellingen zelf is om goede informatie over het volgen van master te verstrekken.

SAMENVATTEND

Het onderzoek onder 200 studenten van diverse instellingen voor wetenschappelijk onderwijs heeft een aantal stringente zaken aan het licht gebracht. Hoewel de bachelor master structuur is ingevoerd met het oog op nationale en internationale uitwisseling, is er van dit concept drie jaar na de invoering weinig terecht gekomen. Slechts één op de tien studenten is van plan aan een andere universiteit zijn of haar master te gaan volgen.

De studenten die ervoor kiezen om op hun eigen instelling (de universiteit waar zij tevens hun bachelor hebben afgerond) verder te studeren, doen dat veelal niet vanwege inhoudelijke argumenten. Voor een groot deel zijn de regelwerkzaamheden een te grote barrière, een andere nog grotere groep wil niet graag zijn sociale leven opgeven. Studenten geven echter desgevraagd aan dat de duur van de master - één jaar - het ook niet waard maakt om 'al die rompslomp op de nek te halen'. Slechts twee op de tien studenten kiest bewust voor de eigen instelling vanwege de vermeende kwaliteit van haar masters.

Hieruit kan geconcludeerd worden dat de bachelor master structuur wellicht wel is ingevoerd, maar dat het voor veel studenten nog volstrekt geen leefbaar principe is. Wisseling van instelling tussen de bachelor en de master stuit op dermate veel problemen, onzekerheden en ongemak, dat er in de meeste gevallen van afgezien wordt.

In dat licht is het ook niet zo vreemd dat studenten de voorlichting over het volgen van masters in de meeste gevallen matig tot zelfs slecht vindt. Dat geldt zowel voor de mastervoorlichting van de eigen instelling als dat van andere instelling - al komt een groot deel van de studenten nooit in aanraking met de mastervoorlichting van andere universiteiten. Het is in dan ook niet zo vreemd dat het overgrote deel van de studenten behoefte heeft aan een onafhankelijke en objectieve website van de overheid over het volgen van masters.

Kortom: voor het grootste deel van de studenten is het volgen van een master enkel een thuiswedstrijd. Wellicht dat degelijke voorlichting vanuit de overheid en het introduceren van een tweejarige master daar verandering in kunnen aanbrengen.